

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Filipa Dienstbiera a Štěpána Výborného v právní věci žalobce: **O. N.**, zastoupený Mgr. Petrem Miketou, advokátem, sídlem Jaklovecká 1249/18, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 4. 2024, č. j. MPSV-2024/94872-923, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 4. 2025, č. j. 19 Ad 28/2024-66,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Petrovi Miketovi, advokátu, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 6 135 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobce od července 2013 pobíral příspěvek na péči z důvodu závislosti na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost), neboť dle posudkových závěrů nezvládal pět základních životních potřeb podle § 9 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, a sice d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesnou hygienu, h) péči o zdraví a j) péči o domácnost.

[2] Na základě žalobcovy neúspěšné žádosti o zvýšení stupně závislosti Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Ostravě (dále jen „prvostupňový správní orgán“) zahájil řízení ve věci opětovného posouzení žalobcova nároku a výše příspěvku na péči. Posudkový lékař dne 30. 9. 2021 vyhodnotil, že žalobce nezvládal dvě základní životní potřeby, a to e) oblékání a obouvání a j) péči o domácnost. Žalobce tedy nesplňoval podmínky pro přiznání a výplatu příspěvku na péči (nezvládání minimálně tří základních životních potřeb), a proto prvostupňový správní orgán rozhodnutím ze dne 9. 11. 2021, č. j. 537942/2021/OOI, odňal žalobci příspěvek na péči ode dne 1. 11. 2021.

[3] Žalobce napadl prvostupňové rozhodnutí odvoláním. Žalovaný si vyžádal posouzení žalobcova zdravotního stavu posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“), která dne 16. 3. 2022 potvrdila, že žalobce nebyl k datu 14. 4. 2021 osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby, neboť hraničně nezvládal pouze dvě základní životní potřeby. Žalovaný proto rozhodnutím ze dne 4. 4. 2022, č. j. MPSV-2022/58413-923, odvolání žalobce zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

[4] Proti tomuto rozhodnutí se žalobce bránil žalobou. Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 31. 10. 2023, č. j. 19 Ad 15/2022-50, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Dle krajského soudu posudková komise dostatečně neodůvodnila, proč u žalobce došlo k přehodnocení závěrů stran (ne)zvládání tří základních životních potřeb, konkrétně d) stravování, f) tělesné hygieny a h) péče o zdraví. Závěry posudkové komise dle krajského soudu úplně a přesvědčivě nevypovídaly o tom, zda žalobce byl, či nebyl schopen tyto činnosti samostatně zvládat.

[5] V dalším řízení si žalovaný vyžádal nové posouzení a hodnocení žalobcova zdravotního stavu. Posudková komise v posudku ze dne 15. 3. 2024 opětovně dospěla k závěru, že žalobce nebyl od 14. 4. 2021 do 11. 12. 2022 osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby, neboť nezvládal pouze dvě základní životní potřeby, a to e) oblékání a obouvání a j) péči o domácnost. Posudková komise vycházela z řady lékařských zpráv a záznamů o vyšetřeních žalobce, ze sociálních šetření konaných ve dnech 17. 6. 2021 a 17. 5. 2022 a dále z vyšetření žalobce při jednání posudkové komise ve dnech 4. 12. 2020, 16. 3. 2022 a 19. 10. 2022. Žalovaný proto v záhlaví označeným rozhodnutím žalobcovo odvolání znovu zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

[6] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, kterou krajský soud nejprve usnesením ze dne 1. 8. 2024, č. j. 19 Ad 28/2024-25, odmítl s odůvodněním, že žaloba neobsahovala žádný konkrétní žalobní bod. Toto usnesení Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 7. 11. 2024, č. j. 6 Ads 219/2024-18, zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Dle Nejvyššího správního soudu žaloba projednatelné žalobní body obsahovala.

[7] Krajský soud v dalším řízení žalobu věcně projednal a rozsudkem označeným v záhlaví ji zamítl. V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že v dalším řízení vyhotovený posudek již požadavku na úplnost a přesvědčivost dostál. Žalovaný dle krajského soudu náležitě vysvětlil, že v minulosti došlo při hodnocení žalobcova zdravotního stavu k významnému posudkovému nadhodnocení, a sice v důsledku toho, že žalobce nebyl řádně a objektivně vyšetřen. V posledním posudku posudková komise vycházela z aktuálních poznatků zjištěných při sociálních šetřeních i z osobních vyšetření žalobce a dostatečně vysvětlila, které základní životní potřeby žalobce zvládal a které nikoli. Krajský soud posudkové závěry k jednotlivým životním potřebám, u kterých došlo ke změně hodnocení, v napadeném rozsudku podrobně rozebral a považoval je za úplné a přesvědčivé. Dle krajského soudu tak žalovaný na podkladě tohoto posudku správně potvrdil závěr prvostupňového správního orgánu o odebrání příspěvku na péči žalobci.

II. Kasační stížnost

[8] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Namítal, že krajský soud stejně jako žalovaný nesprávně (a bez dostatečného odůvodnění závěrů) dovodil, že dřívější posudkové závěry představovaly posudkové nadhodnocení

pokračování

a omyl. Dle stěžovatele krajský soud na straně jedné uvedl, že nemohl posuzovat odbornou úroveň, zároveň však potvrdil, že stěžovatelův zdravotní stav hodnocený v posudku z roku 2013 představoval posudkový omyl a že posudek z roku 2024 je přesvědčivý. Stěžovatel posudek posudkové komise ze dne 15. 3. 2024 nepovažoval za přesvědčivý, nemohl proto vést k odebrání příspěvku na péči.

[9] Posudek ze dne 15. 3. 2024 nemohl být dle stěžovatele přesvědčivý již jen z toho důvodu, že jej posudková komise osobně nevyšetřila. Pokud by posudkoví lékaři stěžovatele fyzicky vyšetřili, museli by dospět k závěru, že jeho schopnosti zvládat tělesnou hygienu, péči o zdraví i stravování byly sníženy. Ve všech těchto případech musí stěžovateli pomáhat manželka, stěžovatel není schopen tyto úkony samostatně zvládat.

[10] Stěžovatel rovněž namítl, že mu příspěvek na péči nemohl být odebrán. V této souvislosti upozornil, že u něj nedošlo ke zlepšení zdravotního stavu. Beze změny právní úpravy či poměrů proto nebylo přípustné, aby správní orgány změnilly své dřívější hodnocení a příspěvek na péči odebraly. Krajský soud se dle stěžovatele nesprávně ztotožnil se závěrem o posudkovém nadhodnocení, ačkoli u něj nedošlo ke změně zdravotního stavu. Dle jeho názoru se zdravotní stav s přibývajícím věkem spíše zhoršoval. Krajský soud se však touto otázkou dostatečně nezabýval a pouze upřednostnil závěry žalovaného. Z důvodu zrušení předchozího rozhodnutí žalovaného stěžovatel také upozornil na existující pochybnosti o nestrannosti a nepodjatosti posudkové komise.

[11] Žalovaný práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[13] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, a uplatní se na všechny věci, ve kterých před krajským soudem rozhodl specializovaný samosoudce (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS). Kasační stížnost je proto přijatelná v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále je kasační stížnost přijatelná rovněž v případech zásadního pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2021, č. j. 10 As 154/2021-23, nebo usnesení ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31).

[14] K problematice hodnocení naplnění podmínek pro přiznání příspěvku na péči již existuje početná judikatura Nejvyššího správního soudu. Rozhodnutí o přiznání příspěvku na péči je vázáno na zdravotní stav žadatele, k jehož posouzení jsou příslušné posudkové orgány. Posudkové řízení před posudkovou komisí je specifickou formou správní činnosti, která spočívá v posouzení zdravotního stavu žadatele. Posuzovaný zdravotní stav musí být popsán dostatečně jasně a přesně tak, aby nevyvstávaly žádné pochybnosti (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 3. 2015, č. j. 6 Ads 299/2014-25, ze dne 28. 4. 2017,

č. j. 5 Ads 80/2016-22, či ze dne 20. 4. 2022, č. j. 6 Ads 33/2021-28). Požadavek úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku pak spočívá v tom, že posudková komise je povinna se vypořádat se všemi rozhodnými skutečnostmi, je povinna přihlédnout k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Rovněž musí své posudkové závěry náležitě odůvodnit (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2021, č. j. 2 Ads 69/2020-22, a ze dne 4. 4. 2023, č. j. 6 Ads 252/2022-35).

[15] Z judikatury Nejvyššího správního soudu dále vyplývá, že posouzení zdravotního stavu je vždy věcí odborně medicínskou, k níž nemají správní soudy potřebné odborné znalosti, a proto při soudním přezkumu vycházejí z odborných posudků, při jejichž hodnocení kladou zvýšený důraz právě na jejich jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, č. j. 3 Ads 24/2013-34, ze dne 15. 4. 2015, č. j. 6 Ads 217/2014-23, nebo ze dne 12. 4. 2018, č. j. 5 Ads 254/2017-27).

[16] Rovněž změnou příspěvku na péči se Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti zabýval, přičemž uvedl, že k omezení může dojít po důkladném a přesvědčivém posouzení a zohlednění všech zjištěných relevantních okolností, což vyplývá z úpravy obsažené v § 14 zákona o sociálních službách, která se změnou rozhodných skutečností pro vyplacení příspěvku výslovně počítá (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2015, č. j. 3 Ads 214/2014-25).

[17] Krajský soud postupoval v souladu s výše uvedenou judikaturou, dle které hodnotil úplnost, jednoznačnost a přesvědčivost posudkových závěrů. Posudek ze dne 15. 3. 2024 (vypracovaný posudkovou komisí v dalším řízení po zrušujícím rozsudku) a v něm obsažené závěry krajský soud v napadeném rozsudku podrobně rozebral a vyhodnotil je jako přesvědčivé a úplné. Posudková komise se dle krajského soudu dostatečně vypořádala také s přehodnocením závěrů o zvládání některých životních potřeb stěžovatelem. Toto přehodnocení učinila na základě řady zdravotních záznamů stěžovatele, jakož i na základě aktuálních sociálních šetření a osobních vyšetření stěžovatele přímo posudkovou komisí. Zdravotní stav stěžovatele tedy byl posouzen objektivně na základě dostatečných a aktuálních lékařských podkladů i na základě výsledků dvou sociálních šetření. Není tedy pravdivé stěžovatelovo tvrzení, že nebyl fyzicky vyšetřen. Pro účely hodnocení zvládání životních potřeb v rozhodném období od 14. 4. 2021 do 11. 12. 2022 stěžovatel byl posudkovou komisí osobně vyšetřen, a to konkrétně ve dnech 4. 12. 2020, 16. 3. 2022 a 19. 10. 2022.

[18] Jak plyne z výše uvedené judikatury, příspěvek na péči rovněž mohl být stěžovateli odebrán, pokud se přehodnocení jeho zdravotního stavu zakládalo na podrobném a přesvědčivém odůvodnění. Z výše uvedeného vyplývá, že tento požadavek judikatury krajský soud též správně dovodil. Správně také poukázal na skutečnost, že tento postup výslovně umožňuje § 14 odst. 2, 4 a 5 zákona o sociálních službách, dle kterých ke snížení či odebrání příspěvku na péči může dojít jak při změně zdravotního stavu závislé osoby, tak v případě přehodnocení zdravotního stavu (posudkového nadhodnocení či omylu).

[19] Ze shromážděných podkladů neplynou ani stěžovatelem obecně vznesené pochybnosti o podjatosti členů posudkové komise. Stěžovatel podjatost konkrétního lékaře nevznesl a pochybnosti o nestranném fungování posudkové komise nezakládá bez dalšího ani to, že první rozhodnutí žalovaného krajský soud zrušil z důvodu neúplnosti

pokračování

posudkových závěrů. V návaznosti na zrušující rozsudek posudková komise v dalším řízení své závěry již podrobně odůvodnila a vytýkanou vadu posudku odstranila.

[20] Nejvyšší správní soud závěrem uvádí, že nikterak nesnižuje stěžovatelovy zdravotní obtíže, které jej mohou v každodenním životě omezovat. Skutečnost, že stěžovatel subjektivně vnímá své zdravotní postižení jako těžší, než jak je posoudila posudková komise, však nelze hodnotit jako nezákonnost závěrů správních orgánů a krajského soudu a jimi vydaných rozhodnutí.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Krajský soud rozhodl v souladu s ustálenou a jednotnou judikaturou a nepochybil ani při výkladu hmotného či procesního práva. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[22] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. K odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je namíste rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (viz již citované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 83/2021-28). Žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšný žalovaný nemá právo na náhradu řízení podle § 60 odst. 2 s. ř. s.

[23] Stěžovateli byl usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 7. 2024, č. j. 19 Ad 28/2024-18, ustanoven k ochraně jeho práv zástupce Mgr. Petr Miketa, advokát. V souladu s § 35 odst. 10 s. ř. s. zastupuje advokát ustanovený krajským soudem navrhovatele také v řízení o kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 10 části věty první za středníkem s. ř. s. platí v takovém případě hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce stát. Podle § 7 bodu 5 a § 9 odst. 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), náleží ustanovenému zástupci odměna za jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu (písemné podání ve věci samé – podání kasační stížnosti) ve výši 4 620 Kč; a podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu náhrada hotových výdajů v paušální částce 450 Kč za jeden úkon právní služby, celkem tedy 5 070 Kč. Vzhledem k tomu, že ustanovený zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů o částku 1 065 Kč odpovídající výši této daně. Celkem tedy Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci částku ve výši 6 135 Kč. K jejímu uhrazení byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. listopadu 2025

Mgr. Ing. Veronika Juříčková

předsedkyně senátu